

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Sanna Persson
010 - 224 12 82
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Fastställelse av skötselplan för naturreservatet Boarps hed i Kristianstads kommun

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) beslutar Länsstyrelsen att fastställa ny skötselplan för naturreservatet Boarps hed i Kristianstads kommun, bilaga 1. Bifogad skötselplan ersätter även bevarandeplan för Boarps hed SE0420021 daterad 2005-12-16 när detta beslut vinner laga kraft.

Ett förslag till skötselplan skickades till berörda sakägare den 17 december 2020, vilka samtliga gavs tillfälle att yttra sig över handlingarna. Inkommande yttranden har tagits i beaktande av Länsstyrelsen, se bilaga 2.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljödepartementet, se bilaga 3. I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit enhetschef Cecilia Backe, beslutande och handläggare Sanna Persson, föredragande.

Cecilia Backe

Sanna Persson

Denna handling har bekräftats digitalt och har därför inga namnunderskrifter.

Bilagor

1. Skötselplan för naturreservatet Boarps hed i Kristianstads kommun 2021-02-23
2. Yttrande och svar
3. Hur man överklagar
4. Sändlista (Publiceras ej)

Länsstyrelsen
Skåne

Skötselplan för naturreservatet Boarps hed i Kristianstads kommun samt bevarandeplan för Natura 2000-området Boarps hed SE0420021

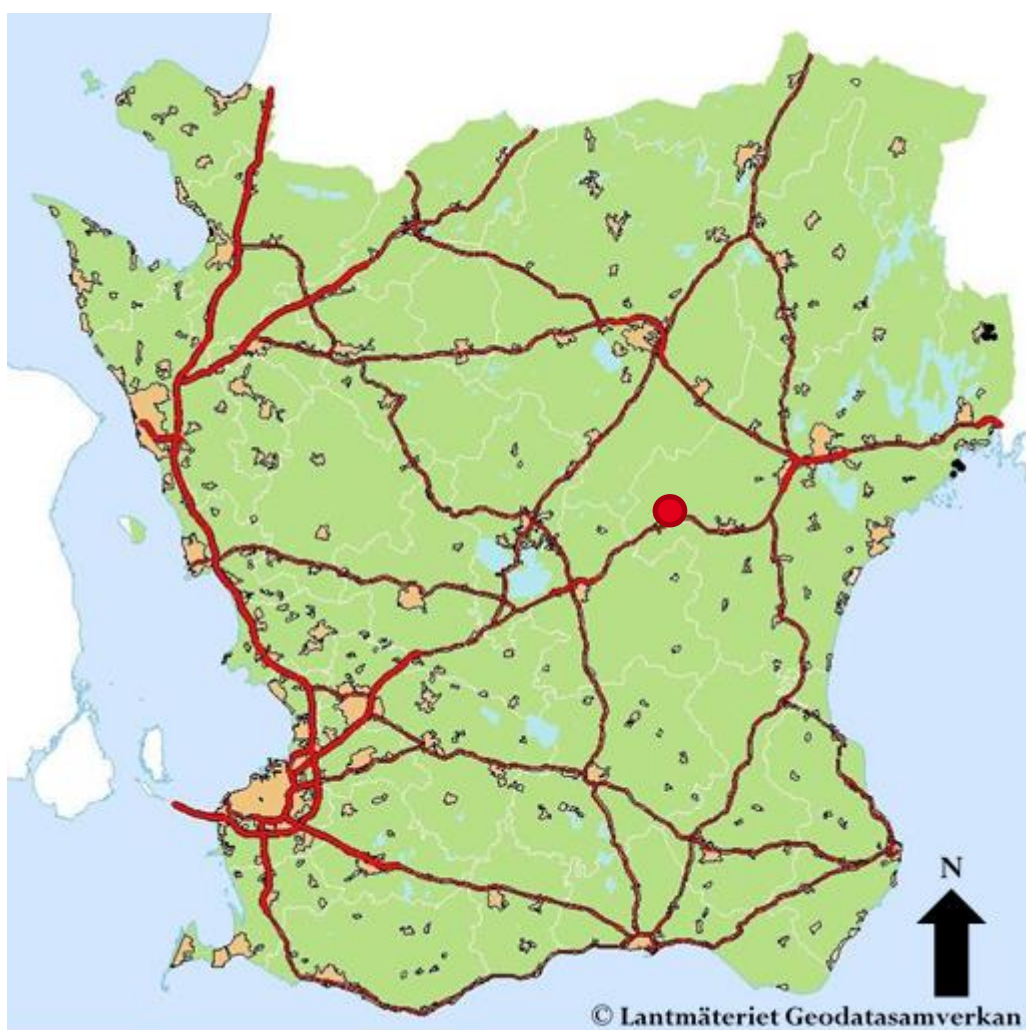

Fig. 1. Den röda cirkeln anger naturreservatet Boarps heds ungefärliga läge.

Reviderad skötselplan

Fastställt: 2021-02-23

Planförfattare: Sanna Persson

Diarienummer: 511-33827-2020,1290-204

Omslagsbild: Ljungheden

Foton: Planförfattaren om inget annat anges

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Syftet med naturreservatet	6
2 Beskrivning av området	8
2.1 Administrativa uppgifter	8
2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden	9
2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild	9
2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria	9
2.2.3 Biologi	12
2.2.4 Friluftsliv	13
2.2.5 Vad kan påverka området negativt?	13
3 Natura 2000	13
3.1 Allmänt om Natura 2000	13
3.2 Vad är bevarandestatus?	14
3.3 Viktigt att tänka på	14
3.4 Motivering till och syfte för Natura 2000-området	14
3.4.1 Motivering till områdets Natura 2000-klassning	14
3.4.2 Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden för Natura 2000-området	14
3.5 Naturtyper och arter enligt Natura 2000	15
3.5.1 Utpekade Natura 2000-naturtyper och arter	15
3.5.2 Beskrivning av Natura 2000-naturtyper och arter samt bevarandestatus	15
3.6 Bevarandemål och prioriterade bevarandeåtgärder	16
3.6.1 Bevarandemål	16
3.6.2 Prioriterade bevarandevärden	17
3.7 Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?	17
3.8 Skydd och regleringar	18
4 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning	18
4.1 Övergripande mål	18
4.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder	19
4.3 Forn- och kulturmiljövård	19
4.4 Konsekvenser av klimatförändringar	19
5 Specifika mål och skötselåtgärder för skötelsområdena	20
5.1 Skötselområde 1 – Betesmark	20
5.2 Skötselområde 2 – Torvgrav	24

5.3 Skötselområde 3 – Triviallövskog	25
5.4 Skötselområde 4 – Parkering	26
6 Friluftsliv	27
7 Jakt och fiske	27
8 Utmärkning av naturreservatets gräns	27
9 Tillsyn	27
10 Dokumentation och uppföljning	28
10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder	28
10.2 Revidering av skötselplanen	28
11 Kostnadsansvar och prioriteringar	28
12 Rödlistade arter	30
13 Källor	30

BILAGOR

A. Skötselområdeskarta

B. Natura 2000-naturtypskarta

C. Fornlämningar

D. Friluftslivskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver ett områdes värden enligt befintligt kunskapsläge och redogör även för hur och när dessa värden ska skötas. Bakom detta ligger syftena med bildandet av ett naturreservat. Syftena styr vilka föreskrifter (regler) som ska gälla. Föreskrifterna redovisas i det dokument där bildandet av naturreservatet beslutas. Men, för att uppnå syftena med ett naturreservat kan det också krävas en särskild skötsel - vilket redovisas i detta dokument.

Naturreservatet utgör ett Natura 2000-område varför skötselplanen ska vara en kombinerad skötselplan och bevarandeplan. Natura 2000 är ett nätverk av skyddsvärda områden inom EU. Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan som består av en beskrivning av vilka naturtyper och arter som finns inom Natura 2000-området, huruvida dessa har en fullgod bevarandestatus och vilken skötsel som behövs för att dessa naturvärden ska finnas kvar långsiktigt. Bevarandeplanen innehåller också en beskrivning av vilka verksamheter och åtgärder som kan hota de arter och livsmiljöer som ska skyddas inom Natura 2000-nätverket och används som underlag vid samråd och tillståndsprövningar av verksamheter och åtgärder inom Natura 2000-området. När skötselplan och bevarandeplan kombineras finns ingen separat bevarandeplan. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanerna och skötselplanerna redovisar dessa med en symbol, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs. den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen och uppföljning i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen börjar med en beskrivande del där bl.a. naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns redovisas. Därefter följer en redogörelse för bevarandemålen och för hur naturreservatet ska skötas för att uppnå målen och syftena.

1 Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att:

bevara en ur naturvetenskaplig, kulturhistorisk och social synpunkt värdefull rest av den suboceaniska ljungheden på Linderödsåsen.

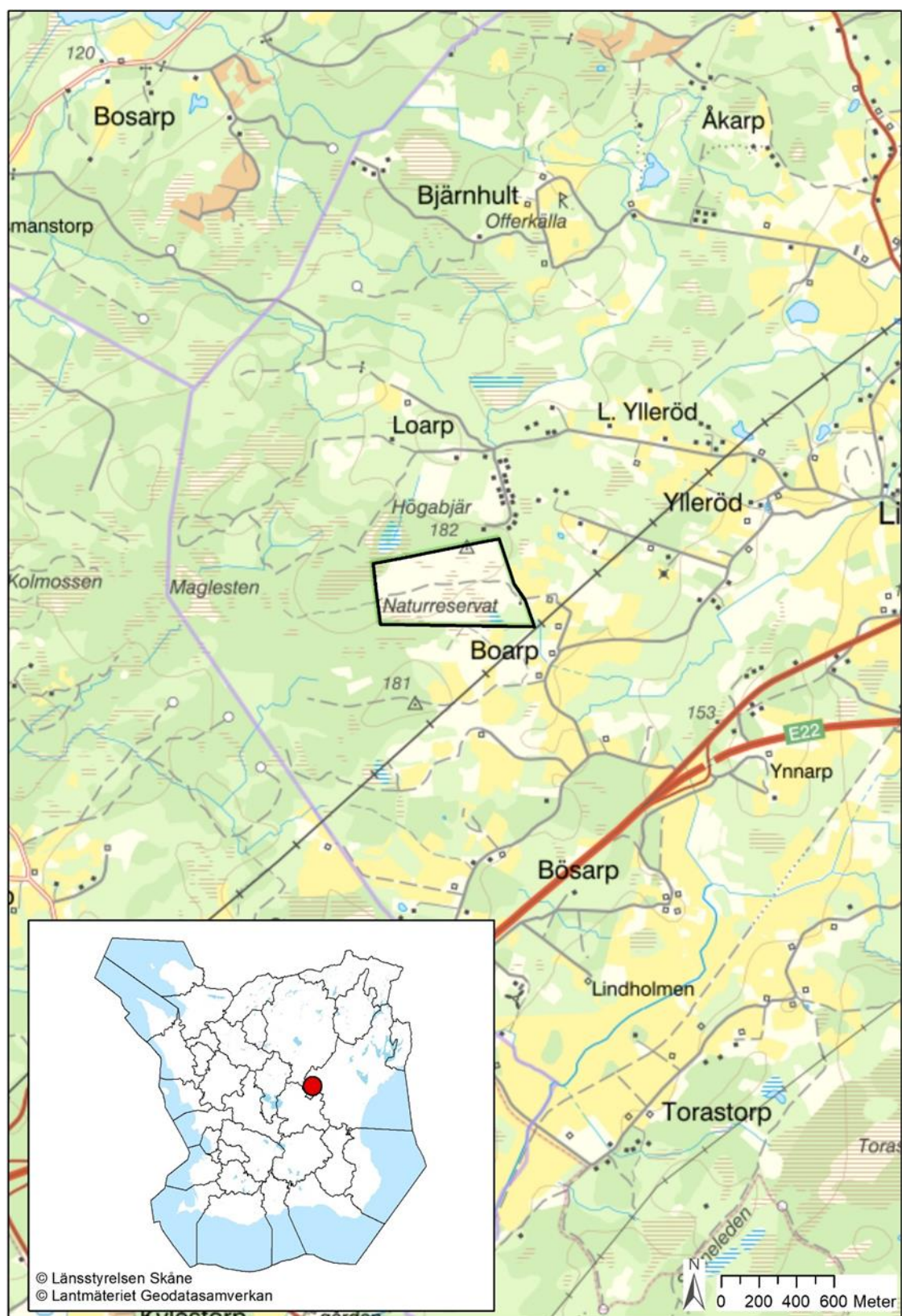

Fig. 2. Naturreservatet är markerat med svart helstreckad linje på fastighetskartan.

2 Beskrivning av området

2.1 Administrativa uppgifter

Namn:	Boarps hed
Beslutsdatum:	1976-12-08
Areal:	30,1 ha, varav vatten 0 ha
Kommun:	Kristianstad
Förvaltare:	Länsstyrelsen Skåne
NVR-ID¹:	2001498
Natura 2000-ID²:	Boarps hed SE0420021
Natura 2000-Skyddsstatus:	SAC
Gränser:	Se bilaga A
Fastighet:	Kristianstad Boarp 3:17
Markägarkategori:	Staten (Naturvårdsverket)
Läge:	Ca 3 km väster om Linderöd och ca 6 km öster om Södra Rörum
Centralpunkt:	E: 423243 N: 6199233 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region:	8 – NO-Skånes skogslandskap

¹ ID-nummer i Naturvårdsverkets databas Vic Natur

² Rådets direktiv 92/43/EEG bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) samt rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet)

2.2 Allmän beskrivning och bevarandevärden

Boarps hed blev naturreservat 1976 och en skötselplan blev fastställd 1991. Skötselplanen reviderades 2001 och 2005. Området blev klassat som Natura 2000-område 2004 och en bevarandeplan fastställdes 2005. Detta är en reviderad skötselplan som utgår från den gamla, men som anpassats efter nuvarande skötsel, samt en bevarandeplan för Natura 2000.

2.2.1 Geomorfologi, hydrologi och landskapsbild

Boarps hed är belägen mitt uppe på Linderödsåsen och utgör en liten rest av de tidigare vidsträckta öppna ljunghedarna, påverkade av en månghundraårig hävd genom bete och bränning. Denna naturtyp täcker numera mycket små arealer i Sverige, medan den för bara drygt 100 år sedan utgjorde en betydande del av landarealen i västra och södra Götaland. Heden utgör ofta en mosaik av torr hedvegetation, fukthedar och små kärrområden.

Landskapet vid Boarp är småkuperat med mjuka kullar och talrika kärr i sänkorna. Berggrunden, som strax söder om Boarp ligger på ca 5 meters djup, utgörs av röd till gråröd, mestadels finkornig granit. Vid Högabjär, i nordöstra delen av reservatet går berget i dagen. Jordtäcknet utgörs av sandig-moig morän, med viss torvbildning i sänkorna.

2.2.2 Historisk och nuvarande markanvändning samt kulturhistoria

På en geometrisk karta över Boarp från 1701 (se fig. 4), breder ljungheden ut sig väster om byns inägor. Det område som idag är avsatt som reservat utgör uppskattningsvis en knapp fjärdedel av vad som var ljungmarker på Boarp i början av 1700-talet. Såväl väster som söder om reservatet fortsatte heden ett gott stycke till, innan marken övergick i en gles "Böke Skoug".

Av Skånska Rekognosceringskartan 1812–1820 framgår heden som ett kalt område. Norr om Boarps gräns markeras ett större kärrparti. Samma område är på ekonomiska kartan från 1932 delvis uppodlat (och alltså utdikad) (se fig. 5). Idag är de icke uppodlade delarna av den tidigare heden nästan helt planterade med gran.

Här och var inom reservatet finns mindre rösen, som förmodligen är åkerrösen efter tillfälligt odlade åkrar. Rösena är ofta utplockade i mitten. Den troligaste anledningen till detta är att människor antagligen sökt efter skatter i vad de trott vara gravhögar.

Hela den centrala delen av området har dokumenterats som tidigare fornåkrar (Fornlämning 67, Linderöds socken). Detta innebär att kulturinflytandet i området har en mycket lång kontinuitet.

Idag betas nästan hela området och olika delar bränns. En väg är anlagd genom reservatet i öst-västlig riktning.

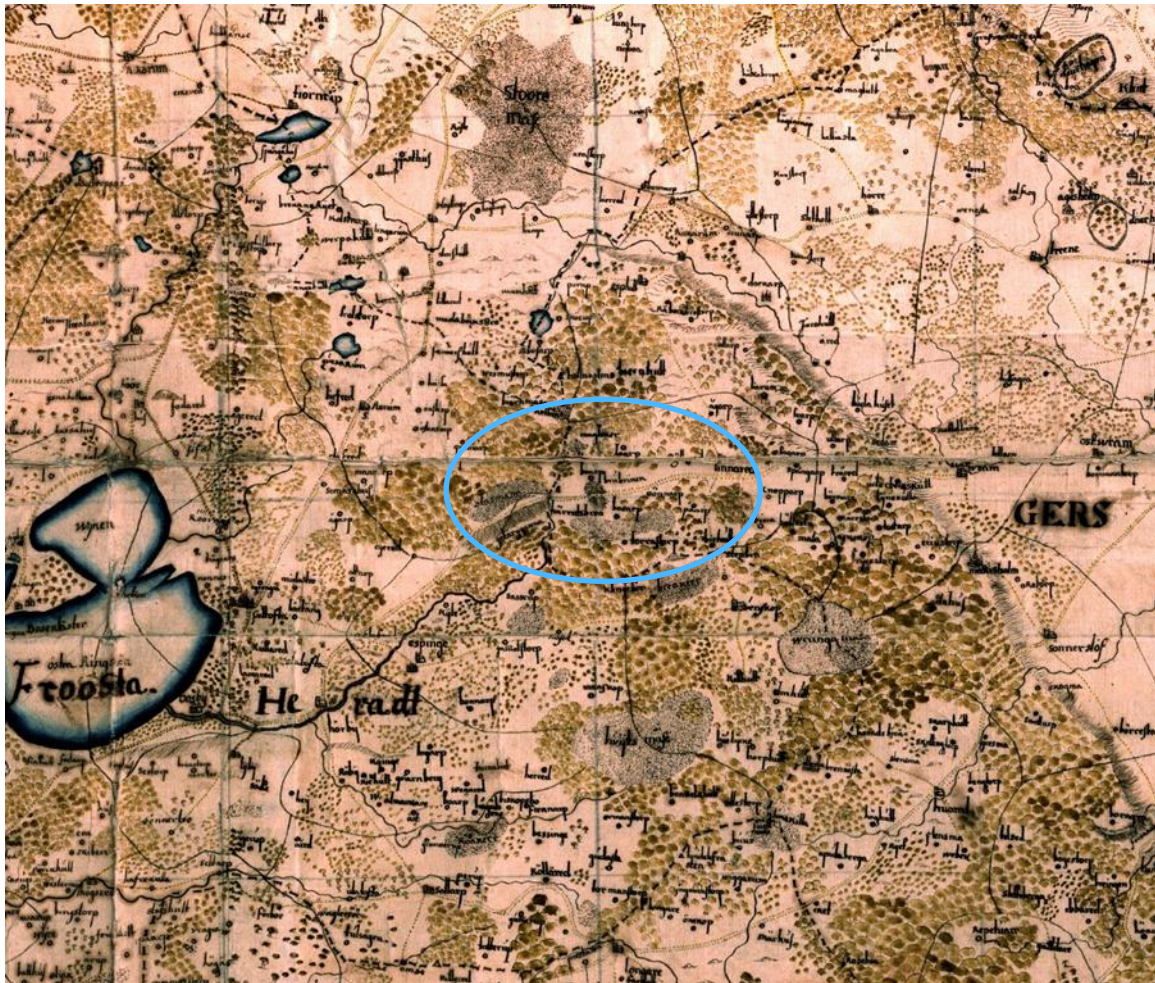

Fig. 3. Buhrmans karta från 1684 visar att området var öppet.

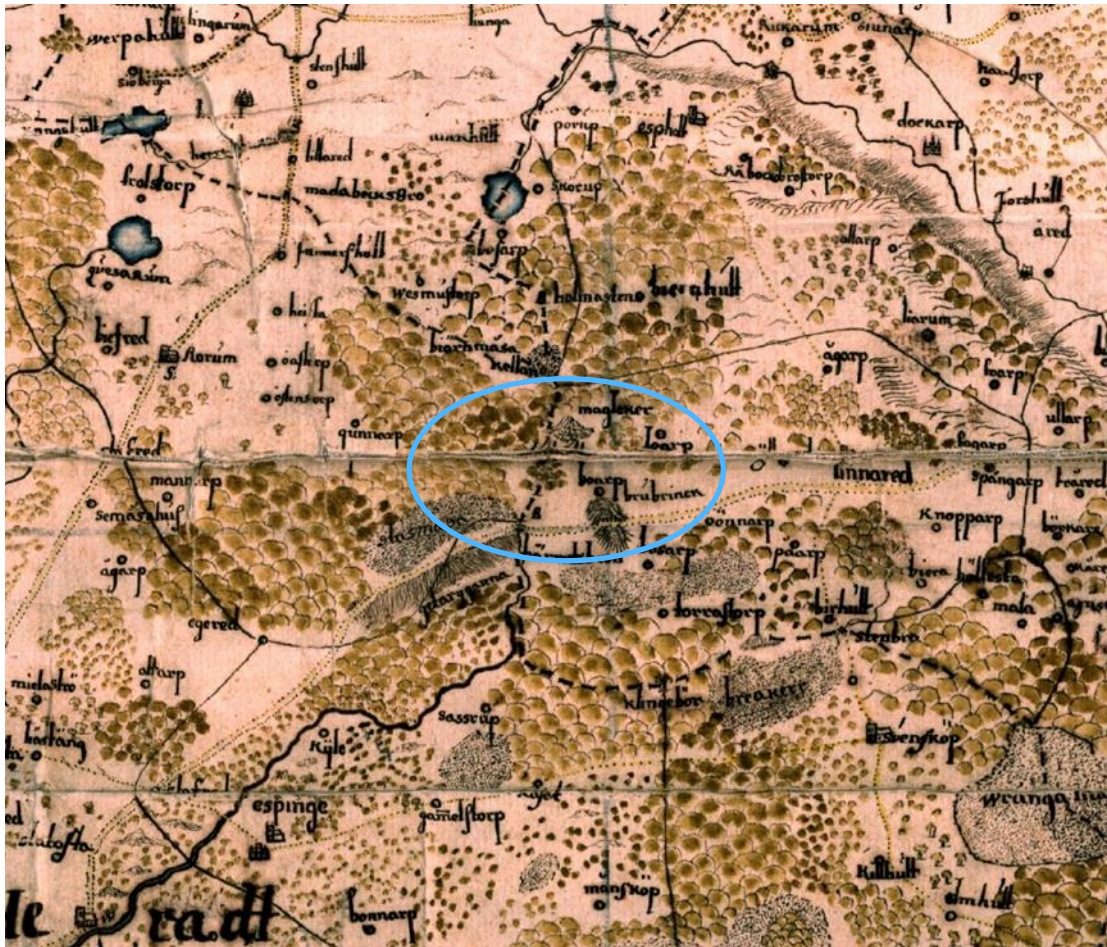

Fig. 4. Buhrmans karta från 1684 mer detaljerad.

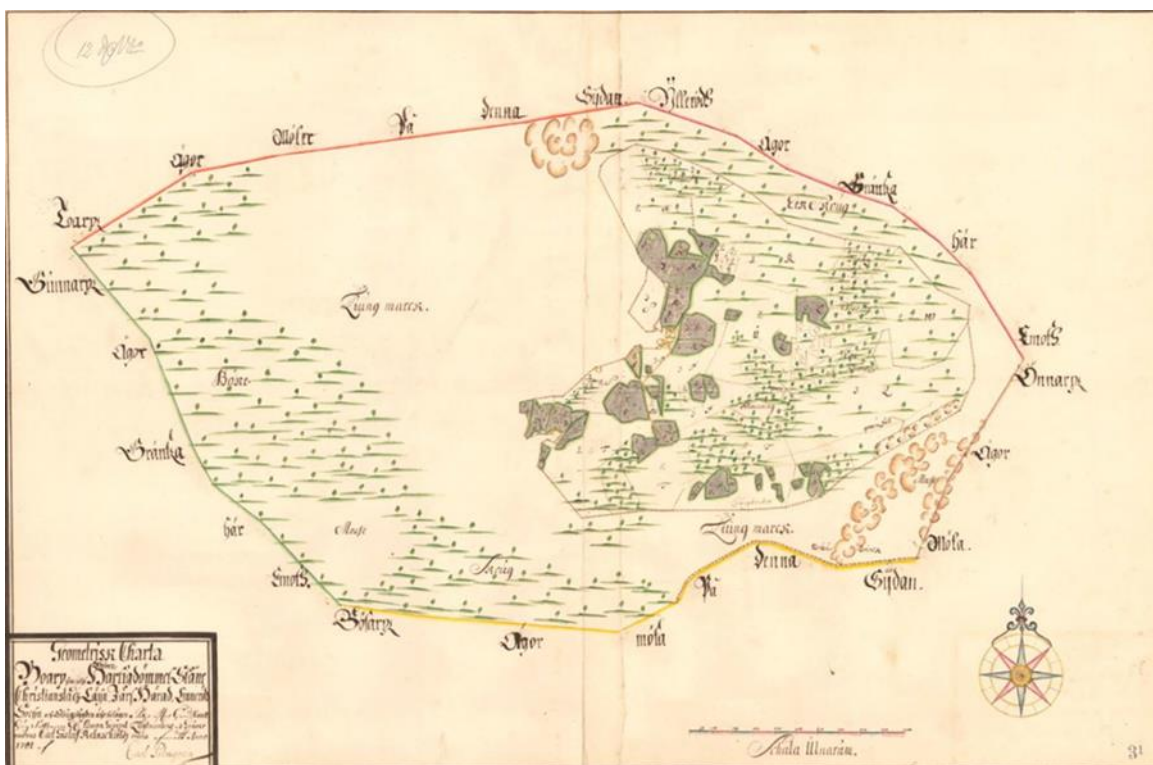

Fig. 5. Den geometriska kartan från 1701 visar att ljungheden breder ut sig väster om byn Boarp.

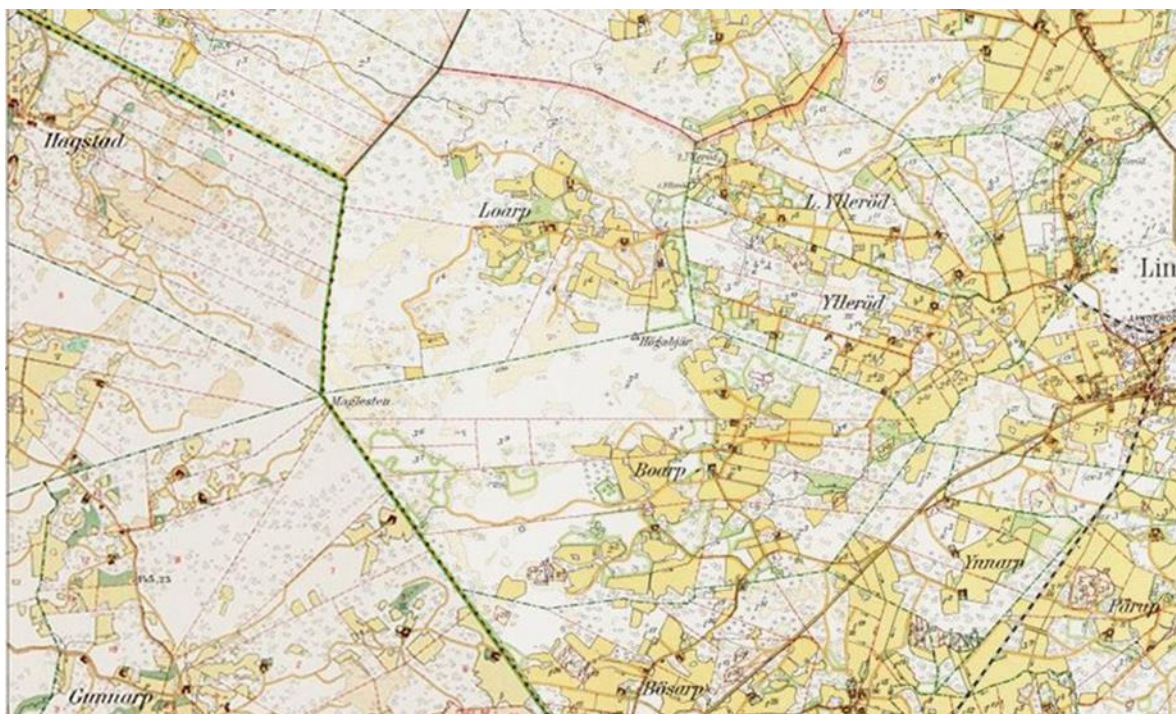

Fig. 6. Gamla ekonomiska kartan från 1932 visar att området var öppet. Gult = åkermark, vitt = betesmark, grönt = ängsmark, beige = mosse/kärr, cirklar = lövträdssymboler, * = barrträd.

2.2.3 Biologi

Området vegetationskarterades 1971. Det dominerande växtsamhället beskrevs som ljunghed med ett antal olika varianter. På vissa ytor dominerade ljung helt (ljungsamhälle), ofta tät och högvuxen. I övrigt uppträdde ljungen glesare med inslag av lingon (lingonsamhälle) eller lingon tillsammans med blåbär (lingon-blåbärsamhälle). Gräsinslaget kan vara stort, som i reservatets nordöstra del. Av gräs och örter anges här kruståtel, pillerstarr, stenmåra och blodrot. Under kärllväxterna på marken uppträder vanligen mossor och lavar som exempelvis vägg- och kvastmossa samt renlavar. I samband med inventeringen konstaterades det dock att "eftersom flertalet arter visar upp en relativt jämn fördelning i hela området, men med varierande täckning, kan gränsen mellan vissa växtsamhällen av hedtyp vara diffus. Den naturliga utvecklingen, successionen, bidrar också till att göra gränserna flytande."

Beskrivningen från 1971 stämmer bra med hur området ser ut idag, där ljung dominerar på stora delar av reservatet. Ljunghedar har de senaste 100 åren minskat drastiskt i hela landet, ca 95 % har försvunnit. Området är förhållandevis artfattigt och har periodvis haft både alltför svagt betestryck och alldeles för hårt. Detta har troligtvis lett till att en del arter har försvunnit. I föregående skötselplan nämns ljungögontröst (VU) som en raritet. Den noterades 2004 i ängs- och betesmarksinventeringen, men har inte noterats sen dess enligt Artportalen. Enligt Artdatabanken är det en art som indikerar på långvarig hävd svarar bra på bränning. I Skåne minskade antalet kända lokaler för ljungögontröst drastiskt mellan 1929 och 1970, och 2017 är färre än tio lokaler noterade. Boarps hed borde därför vara en lämplig lokal för att återinföra ljungögontrösten.

2.2.4 Friluftsliv

Boarps hed utgörs av en vacker ljunghed med spridda enbuskar. Reservatet är inte ett tätortsnära reservat. Bänk och bord, parkeringsplats och informationsskylt finns i reservatet. Inga markerade stigar eller leder finns i reservatet, dock finns en väg som löper genom reservatet i öst-västlig riktning. Reservatet har stor betydelse för det rörliga friluftslivet.

Fig. 7. Gräsulvslarv i ljungen.

2.2.5 Vad kan påverka området negativt?

De faktorer som kan påverka området negativt finns beskrivet under rubrik 3.7 för Natura 2000 och gäller för hela reservatet.

3 Natura 2000

3.1 Allmänt om Natura 2000

I samband med inträdet i Europeiska Unionen har Sverige accepterat att delta i arbetet med att etablera ett nätverk av skyddade områden i Europa kallat Natura 2000. Nätverket byggs upp av områden som föreslås av regeringen och som antas av kommissionen i enlighet med två direktiv inom naturvårdsområdet, EU-rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (habitatdirektivet) och EU-rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) inklusive direktivens uppdateringar.

Sverige har ett särskilt ansvar för att skydda och vårda de områden som är föreslagna att ingå eller som ingår i Natura 2000 och detta regleras i den svenska lagstiftningen i Miljöbalken med tillhörande Förordning om områdesskydd m.m. Det innebär att åtgärder som kan inverka negativt på bevarandestatus för preciserade habitat eller arter inom naturreservatet kräver samråd och i vissa fall tillstånd enligt miljöbalken med tillhörande förordningar.

Naturtypernas namn med tillhörande koder redovisas i tabell 1.

3.2 Vad är bevarandestatus?

Natura 2000 innebär att alla EU-länder ska vidta åtgärder för att naturtyper och arter som utpekats ska ha *fullgod bevarandestatus*. Det innebär att man ska försäkra sig om att de utpekade naturtyperna och arterna finns kvar långsiktigt i Europa. För en naturtyp kan *fullgod bevarandestatus* innebära att man bevarar de strukturer och funktioner som finns i naturtypen och att de arter som är typiska för naturtypen finns kvar i livskraftiga populationer. För en art innebär *fullgod bevarandestatus* att arten finns i livskraftiga populationer och att förekomsten av dess livsmiljö är tillräcklig.

3.3 Viktigt att tänka på

För att inte skada Natura 2000-områdets naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska i stället Skogsstyrelsen kontaktas. Bevarandeplanen eller den kombinerade bevarandeplanen och skötselplanen för ett Natura 2000-område kan revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningarna förändras. Vid tillståndsprövning är det viktigt att utnyttja den nya kunskapen som finns i reviderade bevarandeplaner eller kombinerade bevarande- och skötselplaner även innan dessa planer har beslutats.

3.4 Motivering till och syfte för Natura 2000-området

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa fullgod bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller habitatsdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

3.4.1 Motivering till områdets Natura 2000-klassning

Natura 2000-området Boarps hed domineras av den numera allt ovanligare naturtypen Torra hedar (4030). Ljungheden har en lång hävdkontinuitet av både bete och bränning och har potential att hysa många hävdgynnade arter. Här finns också den utpekade naturtypen Stagg-gräsmarker (6230).

3.4.2 Bevarandesyfte och prioriterade bevarandevärden för Natura 2000-området

Det övergripande bevarandesyftet med Natura 2000-området Boarps hed är att upprätthålla naturtyperna i en gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen. Naturtyperna utgörs av Fukthedar (4010), Torra hedar (4030), Stagg-gräsmarker (6230) och Öppna mossar och kärr (7140). De prioriterade bevarandevärdena är naturtypen Torra hedar (4030) då den representerar en unik och alltmer hotad miljö som har en potential att hysa en artrik flora med flertalet hävdgynnade arter.

3.5 Naturtyper och arter enligt Natura 2000

3.5.1 Utpekade Natura 2000-naturtyper och arter

Tabell 1 redovisar de förekommande naturtyperna med arealer och Natura 2000-arter för Natura 2000-området Boarps hed SE0420021. Natura 2000-koderna anges inom parentes. Naturtyperna indelas i fullgod bevarandestatus där alla kriterierna för areal, ekologisk struktur och funktion samt för typiska arter är uppfyllda. I en icke fullgod naturtyp uppfylls definitionen för naturtyp men det kan saknas delar av ekologisk struktur och funktion eller typiska arter. Utvecklingsmarker kan inte definieras som en naturtyp idag men kan omföras till någon naturtyp med aktiva åtgärder eller med naturlig förändring efter lång tid. Se även bilaga B.

Tabell 1. Natura 2000-områdets naturtyper med arealer 2021. Natura 2000-koder inom parentes.

Naturtyp	Areal (ha) med bedömd bevarandestatus		
	Fullgod	Icke fullgod	Totalt
Fukthedar (4010)		4,0	4,0
Torra hedar (4030)		21,8	21,8
Stagg-gräsmarker (6230)		0,1	0,1
Öppna mossar och kärr (7140)		2,0	2,0
Total areal naturtyper			27,9
Total areal utvecklingsmark			0
Total areal Natura 2000-område			30,1

3.5.2 Beskrivning av Natura 2000-naturtyper och arter samt bevarandestatus

Fukthedar (4010)

I flera av kärrområdena i Boarps hed förekommer naturtypen Fukthedar (4010). I dessa förekommer, enligt föregående bevarandeplan, klockljung, stagg, granspira, kärrviol, spikblad, rosling, backtimjan, vitag, grönstarr, ängsfryle, stjärnstarr, hundstarr, flaskstarr, borsttåg, slättegubbe, svinrot, blåsuga, backsippa, hirsstarr, tranbär och odon. Det är dock blåtåtel som dominerar naturtypen. Bevarandestatusen är icke fullgod pga. perioder av bristande hävd och perioder av allt för intensiv hävd.

Torra hedar (4030)

Naturtypen Torra hedar (4030) dominerar nästan hela området. Förutom de ljungdominerande delarna finns ytor med mer gräsvegetation och endast inslag av ljung. Lingon och blåbär finns också i varierande täthet bland ljungen. Enligt föregående bevarandeplan är kruståtel, pillerstarr,

stenmåra, knägräs, ärenpris, liten blåklocka, fårsvingel, krypnarv, hagfibbla, svinrot, slåttergubbe, vårbrodd, blåsuga, gråfibbla, stagg och blodrot några exempel på arter som finns i naturtypen. I bottenkiktet finns vanligen mossor och lavar som t.ex. väggmossa, kvastmossa och renlav. Tidigare har den rödlistade arten ljungögontröst (VU) funnits, men den har inte noterats sen 2004. Området är förhållandevis artfattigt vilken kan bero på för svag hävd och att bränning har förekommit för sällan. En del uppslag av björksly, gran och björnbär finns i området. Bevarandestatusen är icke fullgod pga. perioder av bristande hävd och perioder av allt för intensiv hävd.

Stagg-gräsmarker (6230)

Naturtypen Stagg-gräsmarker (6230) finns som små plättar insprängda i den torra heden. Detta är en prioriterad naturtyp med arter som stagg, knägräs och borsttåg. Bevarandestatusen är icke fullgod pga. perioder av bristande hävd och perioder av allt för intensiv hävd.

Öppna mossar och kärr (7140)

Naturtypen Öppna mossar och kärr (7140) finns och är oftast insprängt i Fukthedar (4010). Enligt föregående bevarandeplan hyser de arter som veketåg, blåtåtel, tuvull, blåbär, vitmossearter, tuvsäv, ängsull, krypvide, rosling, dvärgigelknopp, spikblad, bäcknate, källarv, vitag, tranbär, kråklöver, kärrtistel och flaskstarr. Alla kärr är öppna, men några har en del uppslag av sly. Bevarandestatusen är icke fullgod pga. att hävden har varit för svag.

3.6 Bevarandemål och prioriterade bevarandeåtgärder

3.6.1 Bevarandemål

Fukthedar (4010)

Arealen Fukthedar ska vara minst 4,0 ha. Regelbunden hävd genom bete, eller slätter och efterbete, ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter ska finnas och föryngra sig. Hydrologin ska vara ostörd och naturlig med naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår eller andra avvattande anläggningar som medför negativ påverkan. Näringsstatusen ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel (i.e. näringstillförsel från mänsklig aktivitet), inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Igenväxningsvegetation, varken vedartad eller örtartad, ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Förekommande arter ska ha möjlighet att blomma och sätta frö. För naturtypen främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Torra hedar (4030)

Arealen av Torra hedar (4030) ska vara minst 21,8 ha. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området. I återkommande intervaller ska även brand (naturvårdsbränning) påverka naturtypen. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Naturliga störningar i form av tramp och periodisk torkstress ska förekomma. Karaktärsarten ljung ska förekomma. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Krontäckningen av träd och

buskar ska vara liten (5–10%). Igenväxningsvegetation, varken vedartad eller örtartad, ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Näringsstatusen ska vara naturlig. Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser för fjärilar, bin och andra insekter. Förekommande arter ska ha möjlighet att blomma och sätta frö. För naturtypen främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Stagg-gräsmarker (6230)

Arealen Stagg-gräsmarker (6230) ska vara minst 0,1 ha. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive indirekt näringstillförsel genom utskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Stagg-gräsmarkerna ska vara öppna och krontäckningen liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Förekommande arter ska ha möjlighet att blomma och sätta frö. För naturtypen främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Öppna mossar och kärr (7140)

Arealen Öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 2,0 ha. Naturtypen ska domineras av både svagt välvd mosse och kärr. Övergången mellan mosse och kärr kan vara flytande eller mosaikartad. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor, men inslag av brunmossor kan förekomma. Torvbildning ska ske aktivt i myren. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög delar av året. Hydrokemin ska vara näringsfattig utan betydande antropogen påverkan. Våtmarkerna ska vara öppna (<10% täckningsgrad). Igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Följande strukturer ska förekomma: fastmatta. Övergången till skogsbevuxen myr och angränsande skogsmark kan vara flytande. Typiska arter av mossor ska förekomma. Förekomsten av typiska kärlväxter ska vara tämligen allmän. Typiska arter av fåglar ska förekomma i området. För naturtypen främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

3.6.2 Prioriterade bevarandevärden

De åtgärder som är prioriterade i området är fortsatt hävd i form av bete och naturvårdsbränning i de torra hedarna för att bevara områdets hävdgynnade flora och för att ge förutsättning för Natura 2000-naturtyperna att bevaras. Vidare löpande röjningsinsatser (slyröjning) är en förutsättning för att uppnå och bevara fullgod bevarandestatus för naturtyperna och arter knutna till dem.

3.7 Hotbild – Vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

- Utebliven eller för svag beteshävd som leder till att betesmarkerna växer igen.
- Utebliven naturvårdsbränning eller om naturvårdsbränningen sker för sällan som leder till att arter som gynnas av brand försvinner.

- Igenväxning av sly och ett alltför tätt träd- och buskskikt konkurrerar ut den värdefulla floran.
- Gödsling eller annan tillförsel av näringsämnen (t.ex. kväveläckage från omgivande marker, spridning av rötslam, stödutformning mm) som skadar mark och vegetation.
- Användning av bekämpningsmedel och kemikalier i de omkringliggande skogarna och åkrarna kan också utgöra ett hot.
- Förändringar i områdets hydrologi från både inom och utanför området genom t.ex. markavvattning. Förändrad vattenkemi och försämring av vattenkvaliteten genom t.ex. utsläpp av föroreningar i vattendrag, försurning eller eutrofiering. Rensning, dikning, muddring eller breddning av diken/vattendrag i anslutning till området som kan påverka våtmarkerna negativt.
- Bebyggelse, industrier, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring, exempelvis skogsplantering och täktverksamhet, i objektet eller i angränsande områden som kan påverka naturvärdena i området negativt.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.
- Plockning eller annan exploatering av den fridlysta eller rödlistade floran i området.
- En införsel/ökning av främmande eller invasiva arter.
- Ett förändrat klimat kan leda till att förutsättningarna för bevarande ändras snabbare än beräknat. Detta leder till att man måste revidera skötseln med kortare intervall för att följa klimatets utveckling och de senaste forskningsresultaten.

3.8 Skydd och regleringar

Området är naturreservat sen 1976. Hela området är Natura 2000-område sen 2004. För att uppnå gynnsam bevarandestatus inom Natura 2000-området samt för att bevara och utveckla områdets naturvärden inom hela naturreservatet har en reviderad skötselplan samt en reviderad bevarandeplan tagits fram.

4 Översikt av mål, skötselåtgärder och planerad markanvändning

4.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med naturreservatet är att bevara ett värdefullt område med ljunghed med tillhörande hävdgynnade arter såsom ljugögontröst. Ljungheden ska vara välhävdad och präglad av bete likväl som av bränning och ska domineras av hävdgynnade arter. Kärren ska vara välhävdade och sakna spår av igenväxning. Skogen ska vara flerskiktad med rik förekomst av död ved och ett välutvecklat buskskikt. Målet är även att under enklare former tillgängliggöra området för besökaren.

4.2 Generella riktlinjer och skötselåtgärder

Förutom de generella riktlinjerna och åtgärderna finns det områdesspecifika sådana vilka redovisas i kapitel 5 under respektive skötselområde.

Skötselåtgärderna ska bidra till att uppfylla syftet med naturreservatet och ske utifrån naturvårdsaspekter. För att skydda den biologiska mångfalden är det viktigt att hydrologin inte skadas på ett betydande sätt vid åtgärder inom naturreservatet. Vid åtgärder gäller även att skador på mark ska undvikas.

För ljungheden innebär det årligt bete samt naturvårdsbränning för att gynna arter som ljunögökontröst och slättergubbe. För kärren innebär det årligt bete och underhållsröjning vid behov. För skogen innebär det att inget skogsbruk bedrivs, att äldre träd samt efterträdare sparas och att gran röjs när den upptäcks. För hela området innebär det att främmande eller invasiva arter bekämpas.

4.3 Forn- och kulturmiljövård

Tabell 2. Tabellen visar en översikt av fornlämningar i området, deras benämning (lämningsnummer) enligt Riksantikvarieämbetet (RAÄ), typ av fornlämning samt i vilket skötselområde de är lokaliserade.

Lämningsnummer	Typ av kulturhistorisk lämning	Skötselområde
L1990:1197	Område med fossil åkermark	1.1, 1.2

Fornlämningarnas lokalisering framgår av bilaga C.

Vid ingrepp i fornlämning krävs tillstånd enligt kulturmiljölagen 2 kap 1989:850, samråd ska ske med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet innan åtgärd utförs. Det gäller t.ex. vid röjningar då röjningsmaterial inte får läggas på fornlämning. Vid anläggande av grillplatser eller liknande, så hitta helst en plats som inte ligger inom fornlämningsområde, inom fornlämning ska samråd ske för att undvika skada på fornlämning. I samband med avverkning av träd och utkörning av virke inom fornlämning krävs samråd, detta för att det betraktas som ingrepp och risk för skada på fornlämning.

4.4 Konsekvenser av klimatförändringar

Klimatförändringar kan påverka områdets värden och skötsel negativt genom:

- *Ökad igenväxningstakt i betesmarker och fuktängar.*
- *Problem för betesdjuren med långvarig hetta och torka, samt med sjukdomar och andra svårigheter pga. för blöt mark.*
- *Ökad mängd trädssjukdomar, svamp och insektsangrepp på lövträd och skyddsvärda träd.*
- *Skuggning och förurning av jorden pga. kraftig ökning av bok.*
- *Ökning av främmande eller invasiva arter som kan konkurrera ut inhemsk skyddsvärd flora och fauna både på land och i vattendrag.*
- *Snabbare förfall av friluftsanordningar.*

Tänkbara skötselåtgärder för att komma till rätta med eventuella problem orsakade av klimatförändringar:

- *Igenväxning*: röjning, slåtter, bränning, förlängd betessäsong, fler betesdjur samt efterbete.
- *Problem för betesdjur*: säkrad dricksvattenförsörjning, solskydd, betesplanering/fällindelning, hårdiga raser, kompletterande skötsel (röjning, slåtter, bränning).
- *Trädsjukdomar*: gynnande och nyplanterande av efterträdare, fler trädslag (resistenta sorter av inhemska trädslag), handlingsplan för eventuell smitta, veteranisering (skapa gammeldagskvaliteter genom specifik skötsel av yngre träd).
- *Skuggning och förurning av jorden*: ställningstagande i ett tidigt skede om bok ska tillåtas föryngra sig eller inte och sköt därefter genom att hålla efter bok med framförallt slyröjning och avverkning efter behov.
- *Främmande eller invasiva arter*: gynnande av inhemska arter, bekämpning av oönskade arter.
- *Friluftsanordningar*: användning av tåliga material, täta kontroller och underhåll.

5 Specifika mål och skötselåtgärder för skötselområdena

Naturresevatet har delats in i fyra olika skötselområden med tillhörande delområden utifrån markanvändning eller skötsel som ska genomföras.

- Skötselområde 1 – Betesmark
- Skötselområde 2 – Torvgrav
- Skötselområde 3 – Triviallövskog
- Skötselområde 4 – Parkering

5.1 Skötselområde 1 – Betesmark

Delområde 1.1: Öppen betesmark – 22,5 ha

Delområde 1.2: Kärr – 5,7 ha

Delområde 1.3: Alkär 0,3 ha

Areal totalt: 28,6 ha

Natura 2000-naturtyper: Fukthedar (4010), Torra hedar (4030), Stagg-gräsmarker (6230), Fuktängar (6410), Öppna mossar och kärr (7140)

Fig. 8. Delar av den öppna betesmarken mot norr.

Delområde 1.1

Beskrivning

Området består av en öppen betesmark med mycket ljung, lingon och blåbär. Vissa ytor dominerar ljung och lingon helt medan andra ytor är mer gräsdominerande. Spridda enbuskar står här och var över hela området, dock börjar det bli för tätt i den centrala och den nordöstra delen. Några spridda solitärträd av ek, björk och asp finns i området. Vid parkeringen finns en gles liten dunge med björk. En del vide finns utspritt i reservatet. En hel del björk uppslag finns och även lite gran och björnbär pga. att området tidigare haft en lite för svag hävd. Markfloran består bl.a. av backsippa (VU), slättergubbe (VU), borsttåg (NT), granspira (NT), loppstarr (NT), fårsvingel, darrgräs, knägräs, Jungfru Marie nycklar, blodrot, rundsileshår, rölrika, vitsippa och odon. Insekter som silversmygare (NT), aurorafjäril, eksnabbvinge, grön sköldbagge, grönsnabbvinge, brunfläckig pärlemorfjäril, kortvingad ängsgräshoppa, mindre guldvinge, sexfläckig fallbagge, slättergräsfjäril och vitfläckig guldvinge har noterats i området. Fågelfaunan består bl.a. av stare (VU), björktrast (NT), gulsparr (NT), dubbeltrast, enkelbeckasin, gröngöling, blåmes, talgoxe, taltrast, trädläcka och tornfalk. I ängs- och betesmarksinventeringen från 2004 noterades ljungögontröst (VU) i området, den är dock inte noterad sen dess. Troligtvis har den försvunnit pga. för svag hävd. Om det är möjligt borde försök göras för att så in den från en lämplig population i närheten. Inom området finns Natura 2000-naturtyperna Fukthedar (4010), Torra hedar (4030) och Stagggräsmarker (6230). Området domineras av Torra hedar (4030).

Bevarandemål

Arealen öppen betesmark ska vara minst 22,5 ha. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området. Betestrycket ska kunna variera mellan svagt och hårdare. I återkommande intervaller ska även brand (naturvårdsbränning) påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgäs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Naturliga störningsprocesser i form av tramp och periodisk torkstress ska förekomma. Karaktärsarten ljung ska förekomma. Området ska ha en ostörd hydrologi. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten (5–10%). Igenväxningsvegetation, varken vedartad eller örtartad, ska förekomma mer än i begränsad

utsträckning. Näringsstatusen ska vara naturlig. Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser för fjärilar, bin och andra insekter. Främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Enbuskskiktet ska glesas ut.
- Uppslag av sly ska röjas bort.
- Ljungögontröst ska om möjligt sås in från en närliggande lämplig lokal.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete alternativt årlig slåtter där slaget material tas bort.
- Naturvårdsbränning i intervaller på 3 år eller kortare. Området får brännas i etapper där hela ytan inte bränns varje år, men hela ytan ska ha blivit bränt inom 3 år.
- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Årlig uppföljning av ljungögontröst.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

Fig. 9. Kärr i sydväst.

Delområde 1.2

Beskrivning

Området består av kärr, fukthedar och fuktäng i åtta mindre ytor utspridda i hela reservatet. De är öppna och domineras av tuvull, men här finns även borsttåg (NT), bäcknate, Jungfru Marie nycklar, loppstarr (NT), rundsilesår, knapptåg, stensöta, röllika och vitsippa. Enstaka enbuskar finns i områdena. Insekter som silversmygare (NT), aurorafjäril, eksnabbvinge, grön sköldbagge, grönsnabbvinge, brunfläckig pärlemorfjäril, kortvingad ängsgräshoppa, mindre guldvinge, sexfläckig fallbagge, slåttergräsfjäril och vitfläckig guldvinge har noterats i området. Fågelfaunan består bl.a. av stare (VU), björktrast (NT), gulsparr (NT), dubbeltrast, enkelbeckasin, gröngöling,

blåmes, talgoxe, taltrast, trädlärka och tornfalk. Inom området finns Natura 2000-naturtyperna Fukthedar (4010), Fuktängar (6410) och Öppna mossar och kärr (7140).

Bevarandemål

Arealen kärr ska vara minst 5,7 ha. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området. Betetrycket ska kunna variera mellan svagt och hårdare. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor, men inslag av brunmossor kan förekomma. Våtmarkernas hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög större delen av året. Våtmarkerna ska vara öppna (<10% täckningsgrad). Igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Följande strukturer ska förekomma; fastmatta. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma. Främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Uppslag av sly ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete.
- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

Fig. 10. Alkärret i nordväst.

Delområde 1.3

Beskrivning

Området består av ett klibbalkärr med inslag av björk. Några av alarna har utvecklat socklar. Området betas tillsammans med det omgivande området.

Bevarandemål

Arealen alkärr ska vara minst 0,3 ha. Regelbunden hävd genom bete ska påverka området. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgäs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Bottenskiktet ska domineras av vitmossor, men inslag av brunmossor kan förekomma. Alkärrs hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög större delen av året. Alkärr ska vara trädglätt (30–100% täckningsgrad). Igenväxningsvegetation ska inte förekomma. Följande strukturer ska förekomma; fastmatta. Typiska arter av mossor och kärlväxter ska förekomma. Främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Uppslag av sly ska röjas bort.

Underhållsåtgärder:

- Årligt bete.
- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävsarter.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

5.2 Skötselområde 2 – Torvgrav

Skötselområde 2: Torvgrav – 0,4 ha

Natura 2000-naturtyper: Fukthedar (4010), Fuktängar (6410)

Fig. 11. Torvgraven.

Beskrivning

Området består av en djup torvgrav med en mindre öppen vattenspegel. Här finns en del björk, men även vide, flaskstarr, klockljung och ljung. Då djupet av torvgraven utgör en säkerhetsrisk för betesdjuren så betas inte området.

Bevarandemål

Arealen torvgrav ska vara minst 0,4 ha. Torvgraven ska vara öppen och endast enstaka träd ska finnas i området (<20% krontäckning). Ett glest buskskikt får förekomma. Igenväxningsvegetation, varken vedartad eller örtartad, ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. Torvgravens hydrologi ska vara ostörd. Det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög större delen av året. Främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Björkarna ska glesas ut.

Underhållsåtgärder:

- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävdarter.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

5.3 Skötselområde 3 – Triviallövskog

Skötselområde 3: Triviallövskog – 0,9 ha

Natura 2000-naturtyper: Inga

Beskrivning

Området består av en triviallövskog med klibbal och björk och kan i det närmaste beskrivas som ett trädklätt kärr. Skogen är avstängslad och betas inte. Skogen har fått utvecklas fritt de senaste åren.

Bevarandemål

Arealen triviallövskog ska vara minst 0,9 ha. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Naturliga processer t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar t.ex. översvämningar, insektsangrepp eller stormfällning ska prägla skogen. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Näringsstatusen ska vara naturlig och hydrologin ostörd. Skogens hydrologi ska inte påverkas av markavvattning. Varken avvattande eller tillrinnande dikens som har en negativ påverkan ska finnas. Det ska finnas gamla träd och föryngring av nya träd som efterföljare av följande trädarter: klibbal. Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhand. Följande strukturer/substrat ska finnas: träd med sockelbildning, gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Främmande eller invasiva arter ska inte förekomma.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Underhållsåtgärder:

- Gran ska röjas vid behov.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

5.4 Skötselområde 4 – Parkering

Skötselområde 4: Parkering – 0,1 ha

Natura 2000-naturtyper: Inga

Fig. 12. Bänk med bord vid parkeringen samt tillfällig gäst.

Beskrivning

Består av reservatets parkeringsplats. Här finns en stor fin apel samt informationsskylt, stängselgenomgång och bänk med bord.

Bevarandemål

Området ska bevaras som parkering. Apeln ska stå kvar såvida den inte utgör en säkerhetsrisk. Parkeringen ska fortsätta hysa bänk med bord samt en informationsskylt.

Skötselåtgärder

Restaureringsåtgärder:

- Inga.

Underhållsåtgärder:

- Underhållsröjning för att hålla efter igenväxningsvegetation och ohävsarter.
- Främmande eller invasiva arter ska röjas bort då de upptäcks.

6 Friluftsliv

Naturreseptatet ligger väster om Linderöd nordväst om byn Boarp. Parkering finns i den östra delen av reservatet. Reservatet nås enklast med bil och från gamla E22:an är det skyltat mot reservatet. Närmaste busshållplats är Linderöd en dryg kilometer bort.

Mål:

- Det ska finnas en informationsskylt som beskriver naturreseptatet, se bilaga D.
- Det ska finnas en parkeringsplats, se bilaga D.
- Det ska finnas tre stängselgenomgångar, se bilaga D.
- Det ska finnas en bänk med bord, se bilaga D.
- Det ska finnas gränsmarkeringar som märker ut reservatet i fält.
- Minst en vägvisningsskylt med upplysning om reservatet bör finnas vid Boarp vid gamla E22:an.

Skötselåtgärder:

- Informationsskylt, stängselgenomgångar, parkering, bänk med bord och gränsmarkeringar ska ses till regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.
- Förvaltaren ansvarar för eventuell kontakt med Trafikverket.

7 Jakt och fiske

Inga inskränkningar finns i jakträtten. Enligt föreskrifterna för reservatet får jakttorn inte uppföras. Siktgator för jakt får inte röjas. Det är inte tillåtet att utfodra vilt. Jakt eller ökad jakt på vildsvin bör övervägas om de börjar orsaka skada i reservatet.

8 Utmärkning av naturreseptatets gräns

Gränsutmärkning ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar snarast efter att beslut om bildande av naturreseptat har vunnit laga kraft. Gränsmarkeringar underhålls och förnyas vid behov. Miljövänligt material eftersträvas för gränsutmärkningsstolpar och skyltar.

9 Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för regelbunden tillsyn av reservatet.

10 Dokumentation och uppföljning

10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Uppföljning av bevarandemål ska ske i enlighet med de anvisningar som Naturvårdsverket utfärdar. Skötseln av naturreservatet följs upp kontinuerligt så att bevarandemål och syfte med naturreservatet uppnås. Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

10.2 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare, dock kan uppföljning av bevarandemålen medföra att skötselåtgärder måste anpassas efter ny kunskap.

11 Kostnadsansvar och prioriteringar

Där samhället finansierar skötselåtgärder genom andra insatser, t.ex. miljöstöd, restaureringsstöd etc. kan inte dessa (eller motsvarande) åtgärder utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen.

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1–3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Skötselåtgärd	Tidpunkt	Skötsel- område	Kostnads- och åtgärdsansvarig	Prioritet	Upplysningar
Markskötsel					
Bete	Årligen	1.1, 1.2, 1.3	Förvaltaren	1	Omfattande markskador får inte uppkomma
Naturvårdsbränning	Vart 3:e år	1.1	Förvaltaren	1	
Utglesning av enbuskar	Snarast, därefter vid behov	1.1, 1.2	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Utglesning av björk	Vid behov	1.1, 2	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Underhållsröjning	Snarast, därefter vid behov	1.1, 1.2	Förvaltaren	1	Motormanuellt
Röjning av gran	Vid behov	3	Förvaltaren	2	Motormanuellt
Röjning av främmande eller invasiva arter	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	1	
Anläggningar					
Underhåll av parkeringsplats	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	3	
Underhåll av informationsskylt	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	3	
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	3	
Underhåll av stängsel	Vid behov	Hela området	Förvaltaren	2	
Underhåll av bänk och bord	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	
Underhåll av stängselgenomgångar	Vid behov	Enligt bilaga D	Förvaltaren	2	

12 Rödlistade arter

Tabell 4. Förekomst av:

- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Artdatabanken 2020)

Nedanstående artförteckning innehåller 9 rödlistade arter.

Art	Kategori	Natura 2000-kod	Inventeringsdatum	Källa/Uppgiftslämnare
Kärlväxter				
Backsippa	VU		2010-04-23	Artportalen
Borsttåg	NT		2015-07-26	Artportalen
Granspira	NT		2015-07-26	Artportalen
Loppstarr	NT		2015-07-26	Artportalen
Slättergubbe	VU		2020-08-24	Egen observation
Ryggradslösa djur				
Silversmygare	NT		2017-07-26	Artportalen
Fåglar				
Björktrast	NT		2020-03-07	Artportalen
Gulspurv	NT		2020-03-07	Artportalen
Stare	NT		2012-04-21	Artportalen

13 Källor

Artdatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Artportalen, <https://artportalen.se/>.

Fig. 1. Lantmäteriets geodatasamverkan.

Fig. 2. Lantmäteriets geodatasamverkan.

Fig. 3. Buhrmans Skånekarta från 1684.

Fig. 4. Buhrmans Skånekarta från 1684.

Fig. 5. Lantmäteriets geometriska karta från 1701.

Fig. 6. Ekonomiska kartan från 1917. Malmöhus läns hushållningssällskap. Kartblad 24.
Ekonomiska kartan från 1932. Kristianstads läns hushållningssällskap. Kartblad 66.

Naturvårdsverket, 1987. Inventering av ängs- och hagmarker: handbok. Naturvårdsverket informerar, Statens Naturvårdsverk, Solna.

Nilsson, K. 2005. Bevarandeplan för Boarps hed.

Nitare, J. (red.), 2010. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Persson, C., 2001. Skötselplan för Boarps hed.

Bilaga A, Skötselområdeskarta Naturreservatet Boarps hed, Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Skötelsområde

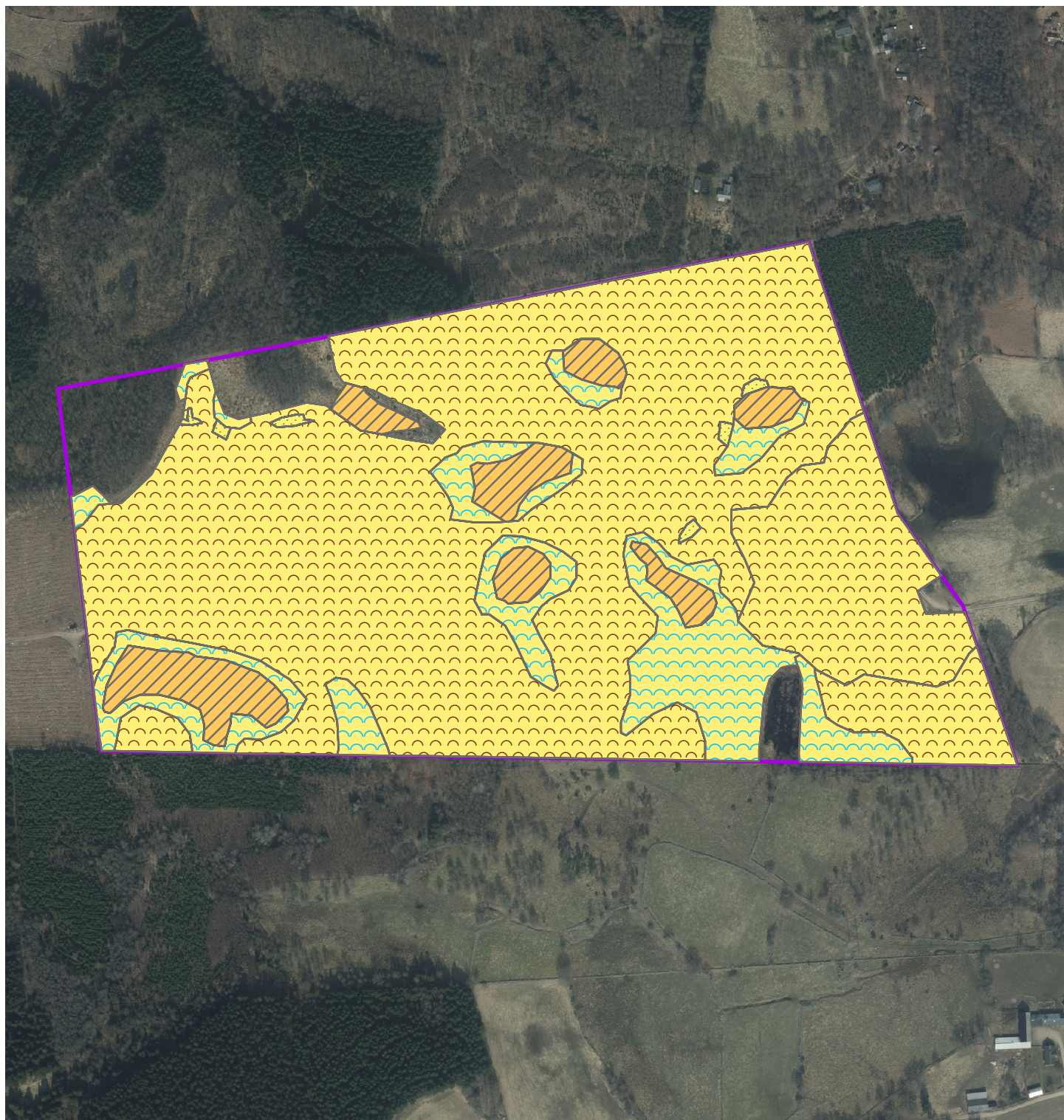
- 1.1 - Öppen betesmark
- 1.2 - Kärr
- 1.3 - Alkärr
- 2 - Torvgrav
- 3 - Triviallövskog
- 4 - Parkering

0 50 100 150 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Boarps hed
Tillhör Länsstyrelsen, reviderad skötselplan
dnr 511-33827-2020

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga B, Natura 2000-naturtypskarta Naturreservatet Boarps hed, Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Natura 2000-naturtyper

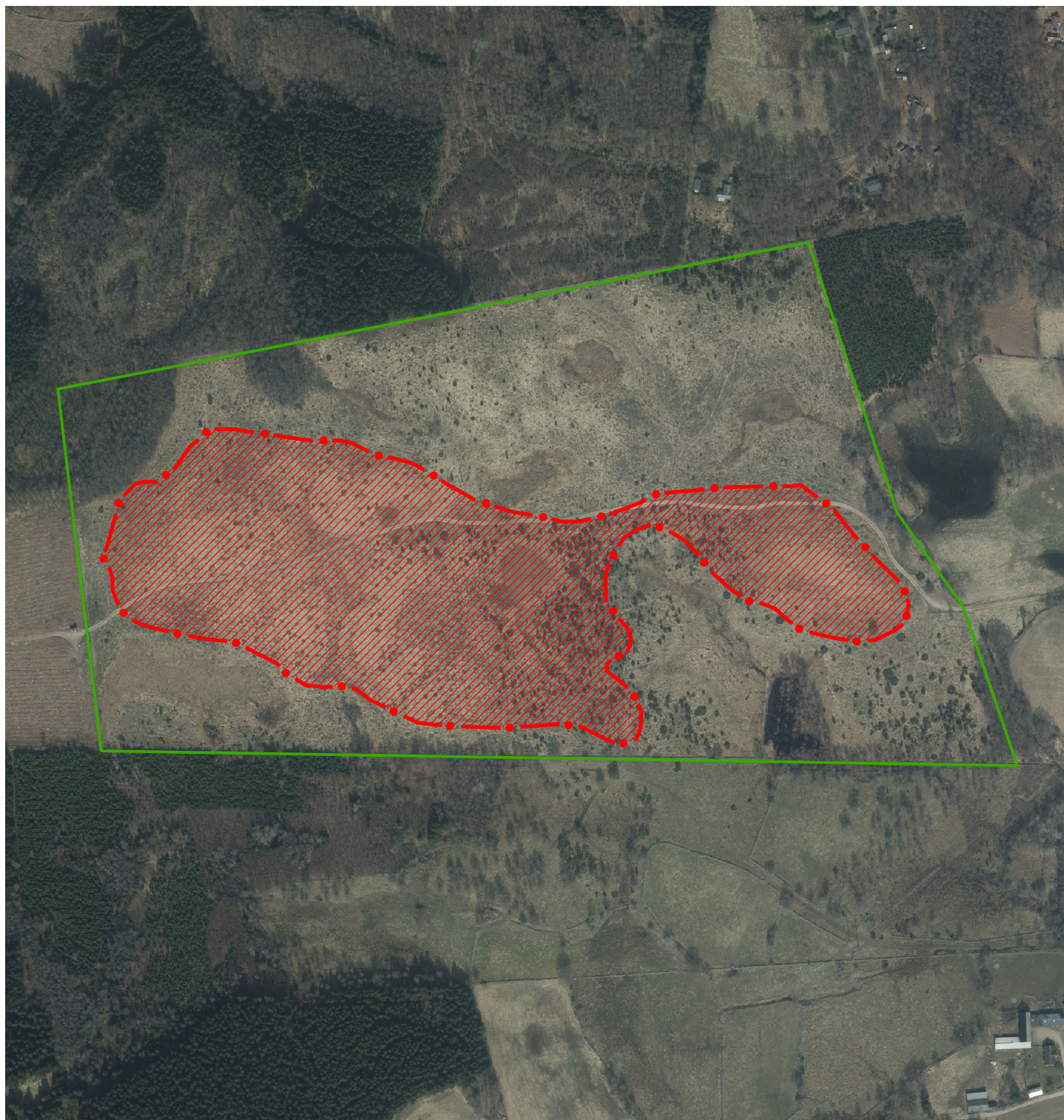
- 4010 - Fukthedar
- 4030 - Torra hedar
- 6230 - Stagg-gräsmarker
- 7142 - Öppna mossar och kärr, kärr och gungflyn
- Natura 2000-gräns

0 50 100 150 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Boarps hed
Tillhör Länsstyrelsen, reviderad skötselplan
dnr 511-33827-2020

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga C, Fornlämningar Naturreservatet Boarps hed, Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Fornlämningar

Fornlämningar yta

Naturreservatets gräns

0 50 100 150 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Boarps hed
Tillhör Länsstyrelsen, reviderad skötselplan
dnr 511-33827-2020

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Bilaga D, Friluftslivskarta Naturreservatet Boarps hed, Kristianstads kommun

Länsstyrelsen
Skåne

Friluftsanordningar

- P-plats
- Informationsskylt
- Rastplats
- Stängselgenomgång
- Stigar, vägar
- Naturreservatets gräns

0 50 100 150 Meter

Illustrationskarta till skötselplan för
naturreservatet Boarps hed
Tillhör Länsstyrelsen, reviderad skötselplan
dnr 511-33827-2020

© Länsstyrelsen Skåne
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturreseptat Boarps hed i Kristianstads kommun syftar till att bevara en ur naturvetenskaplig, kulturhistorisk och social synpunkt värdefull rest av den suboceaniska ljungheden på Linderödsåsen.

En del av Länsstyrelsens verksamhet är att skydda värdefulla natur- och friluftsområden genom att bilda naturreseptat och upprätta skötselplaner.

Skötselplanen innehåller syftet med naturreseptatet, en markhistorisk beskrivning samt planerad markanvändning, mål och skötselåtgärder för området. Den innehåller även information om friluftslivet.

**Länsstyrelsen
Skåne**

www.lansstyrelsen.se/skane

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Naturskyddsenheten
Sanna Persson
010 - 224 12 82
skane@lansstyrelsen.se

Enligt sändlista

Yttrande och Länsstyrelsens svar

Arrendator Lennardssons Maskin & Lantbruk:

*Angående förslag till reviderad skötselplan för naturreservatet Boarps hed i Kristianstads kommun, samt bevarandeplan för Natura 2000-området Boarps hed SE0420021
Dnr 511-33827-2020*

Vi har inga synpunkter på den reviderade skötselplanen mer än att det borde förtydligas vem som avses när det står förvaltaren, dvs om vi ska tolka förvaltaren som Länsstyrelsen alternativt Kristianstads kommun, se nedan.

”Skötselplanen anger också vad som är viktigast att göra om förvaltaren av naturreservatet, dvs den som är ansvarig för skötseln, behöver prioritera. Skötselplanen vänder sig dock inte bara till förvaltaren utan även till markägare och andra intressenter” (s. 5).

Länsstyrelsen har det övergripande ansvaret för hur naturreservatet sköts. ”Förvaltningen kan överlåtas till andra, t ex en stiftelse eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med” (s. 5).

Punkt 10.1 Uppföljning av bevarandemål och skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning och avrapportering av skötselåtgärder.

11. Kostnadsansvar och prioriteringar

Under samtliga punkter står det förvaltaren. För säkerställa att inte missförstånd uppstår i ansvarsfrågan hade det varit önskvärt att förtydliga vem som avses när det står förvaltaren.

Det som vi kan bistå med där vi har kunskap som arrendator är den första punkten, dvs att området betas av boskap på sådant sätt att landskapet kan hållas öppet enligt bevarandemålet.

När det gäller övriga punkter som avser markskötsel (naturvårdsbränning, utglesning av enbuskar, utglesning av björk, underhållsröjning, röjning av gran, röjning av främmande eller invasiva arter) vill vi att det förtydligas att det inte är arrendatorn som har ansvaret för att dessa punkter utan förvaltaren. Det ska således ske på samma sätt som tidigare - det ska vara de som är behöriga/har ansvaret om naturreservatet som ska utföra exempelvis naturvårdsbränning, utglesning av enar etc.

Gällande underhåll av parkeringsplatsen klipper arrendatorn gräset på parkeringen och det kommer vi att fortsätta med. Däremot kan arrendatorn inte heller ansvara för informationsskylten (som är ganska gammal) eller underhåll av gränsmarkeringen samt underhåll av bänk och bord. Gällande underhåll av stängslet runt naturreservatet ligger det givetvis i arrendatorns eget intresse att stängslet håller god kvalitet runt naturreservatet, men ytterst är det förvaltarens ansvar, där hoppas vi på fortsatt gott samarbete.

Som sagt egentligen inga synpunkter mer än förtydligande gällande förvaltaren.

Länsstyrelsens svar:

Då Länsstyrelsen är utsedd förvaltare för området så är det också Länsstyrelsen som förvaltar och har det yttersta ansvaret. Dock finns ett undantag från detta; regeln mot dubbellfinansiering. Om markägaren eller arrendatorn har miljöstöd får Länsstyrelsens förvaltare inte utföra sådana skötselåtgärder som enligt miljöstödet åligger den som tar emot stödet, dvs markägaren eller arrendatorn, eftersom det då räknas som dubbellfinansiering.

Denna mening kommer att läggas till i skötselplanen under punkt 11, Kostnadsansvar och prioriteringar, för ytterligare klargörande: "Där samhället finansierar skötselåtgärder genom andra insatser, t.ex. miljöstöd, restaureringsstöd etc. kan inte dessa (eller motsvarande) åtgärder utföras eller finansieras av reservatsförvaltningen."

Yttrande från Lunds Botaniska Förening:

I området har noterats flera rödlistade kärlväxter. Enligt föreliggande text har den rödlistade arten ljungögontröst (VU) funnits, men den har inte noterats sedan 2004 och det anges att Boarps hed därför borde vara en lämplig lokal för att återinföra ljungögontrösten. Tyvärr är det inte klarlagt om ljungögontröst verkligen funnits i

området. Arten noterades ej på Boarps hed under Skånes Flora inventeringen 1989–2006. Det finns inga noteringar på Artportalen eller i floraväxteriet från Boarps hed och inga kända belägg på landets botaniska museer. En annan rödlistad växt som nämns i sammanställningen är axveronika. Det är fullt möjligt att den finns inom reservatet men det vore bra att få detta säkert dokumenterat. Slåttergubbe har åtminstone tidigare haft goda bestånd och det anges att den noterades 2020-08-24 men detta är ej dokumenterat på artportalen och ej heller finns en uppdaterad antalsuppgift från reservatet.

Länsstyrelsens svar:

Ljungögontrösten (VU) är enligt Länsstyrelsens uppgifter, i samband med en inventering från 1970, noterad i området. Den noterades igen 2004 i ängs- och betesmarksinventeringen. Då ljungögontrösten försvunnit från stora delar av Skåne så finner Länsstyrelsen Boarps hed vara en lämplig lokal för återinplantering och därmed ge den en möjlighet till fortlevnad. Uppgiften om axveronika (NT) är tagen från Artportalen, men tas bort då ni anser att detta måste verifieras. Slåttergubbe (VU) noterades i samband med ett fältbesök av naturvårdshandläggare och naturvårdsförvaltare från Länsstyrelsen i augusti 2020.

Naturskyddsföreningen Kristianstad/Bromölla:

Föreningen ser positivt på ändringen av skötselplanen och anpassningen efter nuvarande skötsel. Det är viktigt att restaurerings- och underhållsåtgärder fullföljs, samt att medel tilldelas detta.

Reservatet i sig är litet och mot bakgrund av att ljunghedarna i betydande omfattning har försvunnit vill föreningen, trots att inget nytt reservatsbeslut kommer att fattas, ändå se en utökning av arealen.

Länsstyrelsens svar:

Länsstyrelsen håller med om att en utökning skulle vara bra, men det finns inte några planer på detta inom de närmsta åren. Länsstyrelsen har dock noterat synpunkten.

Kristianstads kommun:

Vi har inga invändningar, det är positivt att planen uppdateras utifrån bl a vilka arter som bör prioriteras, skötsel och inte minst hur klimatförändringar ska bemötas. Boarps hed finns med som objekt i kommunens naturvårdsprogram, och vi kommer att se till att det finns en överensstämmelse.

Skogsstyrelsen:

Vi har inga synpunkter på presenterat underlag och inte heller någon ytterligare information att tillföra som har bäring på detta.

Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut

Mottagare

För att överklaga skriver ni till regeringen, Miljödepartementet.

Observera dock att ni ska skicka överklagandet till skane@lansstyrelsen.se eller till Länsstyrelsen Skåne, Miljöavdelningen, 205 15 MALMÖ.

Tid för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag du fick del av beslutet**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades**.

Innehåll

Överklagandet ska vara skriftligt. I överklagandeskrivelsen ska ni ange:

- vilket beslut ni överklagar, beslutets datum och ärendenummer (diarienummer),
- på vilket sätt ni vill att beslutet ska ändras,
- er adress, telefonnummer och eventuell e-postadress,
- eventuella handlingar eller annat som stödjer er mening.

Ytterligare upplysningar

Behöver ni veta mer om hur ni ska göra kan ni ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-224 10 00 (växel).

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Postadress	Besöksadress	Telefon / Fax	Bankgiro	E-post och webb	Sociala medier
205 15 Malmö	Södergatan 5	010-224 10 00 vx	102-2847	skane@lansstyrelsen.se	Facebook: lansstyrelsensskane
291 86 Kristianstad	Ö Boulevarden 62 A	010-224 11 00		www.lansstyrelsen.se/skane	Twitter: @lstskane

SÄNDLISTA

Kristianstads kommun
Lennardssons maskin & lantbruk AB

Kopia för kännedom till:

Entomologiska sällskapet i Lund
Lunds Botaniska Förening
Naturskyddsföreningen Skåne
Naturskyddsföreningen i Kristianstad och Bromölla
Puggehaten
Skånes Ornitologiska Förening
Skogsstyrelsen

Internt Länsstyrelsen:

Landsbygdsavdelningen
Kulturmiljöenheten
Naturvårdsenheten: Ingela Lundqvist, Marit Hedlund, Malin Andersson,
Carina Zätterström
Naturskyddsenheten: Cecilia Backe, Christer Persson